

Θ. Κ. ΤΡΟΥΠΗ

Τετράδιον Νέων Ἑλληνικῶν

διὰ τοὺς μαθητὰς
τῶν τριῶν
Ἀνωτέρων Τάξεων
τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΡΙΤΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ :
ΜΕΤΑΞΑ — ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΠΑΤΡΑΙ, 1972

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
843

ΣΤ

69

ΠΑΙΣ

Γρουζιά, Θ.Κ.

Μικρέ μου φίλε,

Το Τετράδιο που κρατείς στα χέρια σου, έτοιμάστηκε για να βοηθήσει έσένα. Με λίγο κόπο δικό σου και με τις συμβουλές του δασκάλου σου, θα μάθης άμέσως να το χρησιμοποιήεις άριστα. Αυτό το Τετράδιο θα σε βοηθήσει να μαθαίνης άμέσως τη βασική έννοια από κάθε ανάγνωσμα που θα διαβάξης και τώρα που είσαι μικρός και όταν μεγαλώσης, όταν βέβαια ακολουθήσης τη σειρά του.

Μαζί με τ' άλλα σου Τετράδια και βιβλία ελπίζω πως θ' αγαπήσης κι' αυτό το Τετράδιο.

Σου εύχομαι μ' όλη μου την ψυχή, φέτος, σ' όλα τα μαθήματα να πάρης άριστα.

Καλή όρεξη λοιπόν· και, οί γονείς σου, οί δάσκαλοί σου κι εγώ, θα σε καμαρώσουμε και θα σου δωρίσουμε ένα μεγάλο ΕΥΓΕ.

Σε κάθε δουλειά μας πρέπει πάντα να δουλεύουμε με Πρόγραμμα, με σειρά. Να λοιπόν μιιά σειρά που μπορείς ν' ακολουθήσης όταν θέλεις ν' αναλύσης ένα διήγημα ή όποιο πεζό κείμενο :

ΤΥΠΟΣ Α'

(Όταν το διήγημα είναι εύκολο και μικρό)

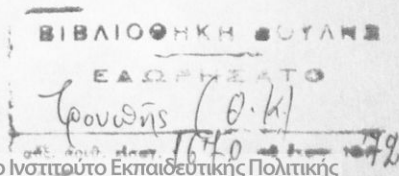
- 1.— Διαβάζει ο Δάσκαλος το διήγημα. ("Αν θέλεις άνοιξε κι εσύ το βιβλίο σου και διάβασε κι εσύ με τα μάτια).
- 2.— Διαβάζουν όλα τα παιδιά το διήγημα με τα μάτια.
- 3.— Λένε το νόημα τα παιδιά με πολλά λόγια.
- 4.— Συμπληρώνουν οί μαθηταί και ο Δάσκαλος το παιδί που είπε το νόημα.
- 5.— Χωρίζουμε το διήγημα σε κύρια σημεία — Εικόνας.
- 6.— Λένε το νόημα τα παιδιά με λίγα λόγια — Εικόνας.
- 7.— Βρίσκουμε και λύνουμε τις άπορίες — Άγνωστες λέξεις.
- 8.— Βρίσκουμε την κεντρική ιδέα.
- 9.— Βγάζουμε συμπέρασμα.
- 10.— Μιλάμε για το σκοπό του διηγήματος, τα πρόσωπα και το συγγραφέα.

— 0 —

ΤΥΠΟΣ Β'

(Όταν το διήγημα είναι μεγάλο και έχει πολλές άγνωστες λέξεις ή φράσεις)

- 1.— Διαβάζει ο Δάσκαλος.
- 2.— Διαβάζουν τα παιδιά με τα μάτια.
- 3.— Λύνουμε τις άπορίες.
- 4.— Χωρίζουμε το διήγημα σε κύρια σημεία — Εικόνας.
- 5.— Λέμε το νόημα με πολλά λόγια.
- 6.— Συμπληρώνουμε και διορθώνουμε το μαθητή που είπε το νόημα.
- 7.— Λέμε το νόημα με λίγα λόγια.
- 8.— Βγάζουμε την κεντρική ιδέα.
- 9.— Βγάζουμε συμπέρασμα, μιλάμε για τα πρόσωπα του διηγήματος, το σκοπό και για το συγγραφέα.

Να ἀκόμη μιὰ τρίτη σειρά μὲ πολλές λεπτομέρειες :

Τ Τ Π Ο Σ Γ'

(Γιὰ ὅποιο διήγημα)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Ἀνάλυσι)

- 1.— Διαβάζει ὁ δάσκαλος. (Ἄν θέλουν τὰ παιδιά παρακολουθοῦν μὲ τὰ μάτια).
- 2.— Διαβάζουν τὰ παιδιά. (Μὲ τὰ μάτια).
- 3.— Ἀπαντοῦν τὰ παιδιά στὰ παρακάτω ἐρωτήματα :
 - Ποῖος ;
 - Ποῦ ;
 - Πότε ;
 - Τί ;
 - Γιατί ;
- 4.— Ἐξηγοῦμε τὰ ἄγνωστα νόηματα.
- 5.— Κύρια σημεῖα—Εἰκόνες.
 - α) Χωρίζουμε τὸ ἀνάγνωσμα σὲ Εἰκόνες. (Κύρια Σημεῖα)
 - β) Κουβεντιάζουμε τὸ νόημα τοῦ καθενός.
 - γ) Σχηματίζουμε τίτλο γιὰ κάθε κύριο σημεῖο.
 - δ) Γράφουμε τοὺς ὑπότιτλους σ' αὐτὸ τὸ Τετράδιο.
- 6.— Λέμε τὸ νόημα μὲ λίγα λόγια.
- 7.— Ἀγνωστες λέξεις.
 - α) Τίς βρίσκουμε (Κάθε κύριον σημείου χωριστά).
 - β) Τίς ἐξηγοῦμε.
 - γ) Τίς γράφουμε σ' αὐτὸ τὸ Τετράδιο.
 - δ) Σχηματίζουμε φράσεις μὲ τὴν ἄγνωστη λέξι καὶ μὲ τὴν ἀντι-θετὴ τῆς.
 - ε) Βρίσκουμε τὰ παράγωγά τῆς.

Δὲν ἀφήνουμε καμμιά ἄγνωστη λέξι ἀνεξήγητη.
- 8.— Βρίσκουμε καὶ κουβεντιάζουμε τὰ καλολογικὰ στοιχεῖα ὅταν τὰ παρακάτω:

α) Παραμοίωσι	β) Προσωποποίηση	γ) Μεταφορὰ
δ) Σύγκρισι	ε) Ὑπερβολή	στ) Παραβολή
ζ) Ἀλληγορία	η) Κατὰ τὸ νοούμενο	θ) Ἀντίθεσι

κοσμητικὰ ἐπίθετα κ.λ.π.
- 9.— Διαλεχτές φράσεις.
 - α) Τίς βρίσκουμε.
 - β) Τίς γράφουμε σ' αὐτὸ τὸ τετράδιο ὀρθογραφεῖα καὶ τεχνολογοῦμε τίς λέξεις τὸν.
 - γ) Προσπαθοῦμε νὰ τίς θυμόμαστε πάντα ἀπ' ἔξω καθὼς τὸ διήγημα καὶ τὸν συγγραφεὰ τοῦ διηγήματος.
- 10.— Φανταστικὲς εἰκόνες.
 - α) Τίς κουβεντιάζουμε μὲ τὴ σειρά πού τίς ἔχει τὸ διήγημα. (Ἐγὼ φαντάζομαι...) ἢ (Ἐγὼ φέρνω στὴ φαντασία μου...). ἢ (Ἐγὼ μιὰ εἰκόνα σὸ μυαλό μου... Φέρνω στὴ σκέψι μου...
 - β) Ζωγραφίζει ὅποια θέλει τὸ κάθε παιδί.
 - γ) Τίς κάνουμε ἐκθεσι ζωγραφικῆς γιὰ νὰ τίς ἴδουν ὅλα τὰ παιδιά τοῦ Σχολείου καὶ ξεχωρίζουμε τὴ βασική, τὴν καλύτερη.

- 11.—Πρόσωπα.
 α) Βρίσκουμε όλα τὰ πρόσωπα μὲ πρῶτον τὸν πρωταγωνιστή.
 β) Κρίνουμε τὶς πράξεις του.
 γ) Γράφουμε βιογραφικὸ σημεῖωμα τοῦ συγγραφέα.
- 12.—Πράγματα.
 α) Βρίσκουμε όλα τὰ πράγματα καὶ ξεχωρίζουμε τὰ σύμβολα.
 β) Μιλᾶμε γιὰ τὰ διακοσμητικὰ πράγματα.
- 13.—Σκηινιά.
 α) Τὰ σημειώνουμε μὲ τὴ σειρά.
 β) Ξεχωρίζουμε τὸ βασικόν.
- 14.—Διδάγματα.
 α) Βγάζουμε τὸ ἠθικὸ δίδαγμα, τὸ κοινωνικόν, τὸ ἐκπολιτιστικόν, τὸ ἠρωϊκόν.
 β) Γράφουμε τὸ κύριον δίδαγμα ἢ όλα τὰ διδάγματα σ' αὐτὸ τὸ τετράδιον.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

(Ἀνασύνθεσι)

- 1.— Διαβάζουν οἱ μαθηταὶ χωρὶς λάθος.
- 2.— Λένε τὸ νόημα οἱ μαθηταὶ χωρὶς λάθος.
- 3.— Βρίσκουμε καὶ μιλᾶμε μερικὰ παρόμοια κείμενα καὶ γράφουμε τοὺς τίτλους τῶν σ' αὐτὸ τὸ τετράδιον.
- 4.— Κάνουν οἱ μαθηταὶ θεατρικὴ διασκευὴ τοῦ ἀναγνώσματος, ἐτοιμάζουν πρόχειρα σκηινιά καὶ τὸ παρουσιάζουν ἀπὸ σκηνῆς νὰ τὸ ἰδοῦν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Α Ν Α Λ Τ Σ Ι τοῦ διηγήματος

.....

Τοῦ

Ἰπὸ τοῦ μαθητοῦ

Τῆς Τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

Ποῖος ;

Ποῦ ;

Πότε ;

Τί ;

Γιατί ;

(Ἐὰν διαβάσης ὅσα ἔγραψες ἐσύ, μ' ὅποια σειρά, θὰ διαβάσης ἀμέσως τὴν περίληψιν).

ΤΙΤΛΟΙ ΚΤΡΙΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ - ΕΙΚΟΝΩΝ

- 1.—
- 2.—
- 3.—
- 4.—
- 5.—
- 6.—
- 7.—

— 0 —

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Ρήμα =

Ουσιαστικά :

Ἀντίθετη Λέξι. Ἐπίθετα :

Ἐπιρρήματα :

Ρήμα =

Ουσιαστικά :

Ἐπίθετα :

Ἐπιρρήματα :

Φράσι :

— 0 —

Ρήμα =

Ουσιαστικά :

Ἀντίθετη Λέξι. Ἐπίθετα :

Ἐπιρρήματα :

Ρήμα =

Ουσιαστικά :

Ἐπίθετα :

Ἐπιρρήματα :

Φράσι :

— 4 —

Ρήμα =

Ουσιαστικά :

Ἀντίθετη Λέξι.

Ἐπίθετα :

Ἐπιρρήματα :

Ρήμα =

Ουσιαστικά :

Ἐπίθετα :

Ἐπιρρήματα :

Φράσι :

4 η

5 η

6 η

7 η

8 η

— 0 —

ΚΑΛΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ. (Γράψε μερικά από τὰ καλολογικά στοιχεία)

1

2

3

4

5

6

— 5 —

ΔΙΑΛΕΧΤΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ : (Ὁρθογραφία)

A'

Βάλε κάθε λέξι τῆς ὀρθογραφίας στὴ θέσι της : (Ὁρθογραφημένη)

Ρήματα :

Οὐσιαστικά :

Ἐπίθετα :

Ἄντωνυμίες :

Μετοχές :

— 0 —

B'

P.

Οὐσ.

Ἐπιθ.

Ἄντων.

Μετοχ.

— 0 —

Γ'

— 6 —

P.

Οὐσ.

Ἐπιθ.

Ἄντων.

Σ η μ : Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου τὰ μαθαίνουμε στὴν ἀρχὴ τοῦ σχολικοῦ χρόνου καλὰ.

— 0 —

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΚΗΝΙΚΑ

Ἡρωας :

Σύμβολο :

Βασικό :

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ :

Ὁ

Ἔργα του εἶναι :

ΔΙΔΑΓΜΑ : 1

2

3

4

— 7 —

ΠΑΡΟΜΟΙΑ — ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Διηγήματα : α)

β)

γ)

Ποιήματα : α)

β)

γ)

Τραγούδια : α)

β)

γ)

Κινηματογραφικά έργα — Θεατρικά : α)

Παροιμίες :

*Άλλα έργα τέχνης : Γλυπτική :

Ζωγραφική :

*Αρχιτεκτονική :

Κάτι σχετικό πού είδες ό ίδιος ή πού σου διηγήθηκε κάποιος ή πού συνέβη σέ σένα τόν ίδιο :

Κάνε ἐδῶ θεατρικὴ διασκευὴ τοῦ ἀναγνώσματος. Δοκίμασε.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

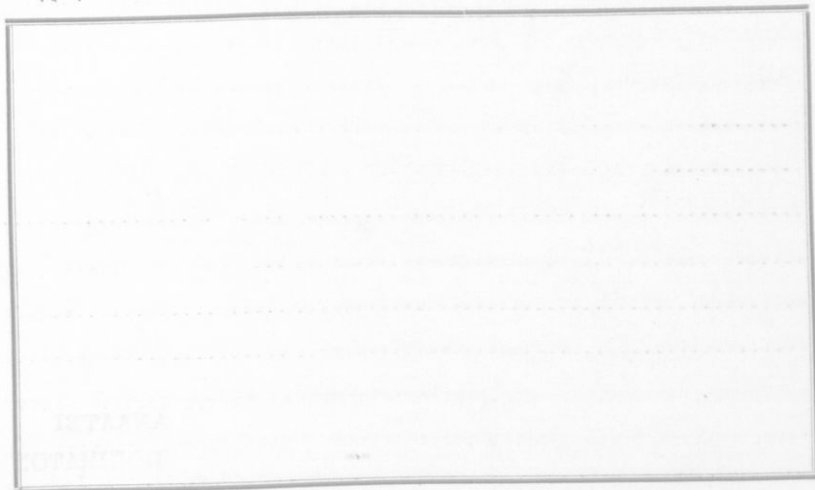
.....

.....

.....

.....

Ζωγράφισε ἐδῶ τὴν εἰκόνα ποὺ σοῦ ἄρεσε πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τὸ ἀνάγνωσμα ποὺ ἀνάλυσες:

Ὀνοματεπώνυμο Μαθητοῦ :

.....

ΑΝΑΛΥΣΗ
ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

Νὰ μιὰ σειρά πὸν μποροῦμε ν' ἀκολουθήσουμε ὅταν θέλουμε ν' ἀναλύσουμε ἓνα ποίημα:

- 1.— Ἀπαγγέλλει ὁ Δάσκαλος τὸ ποίημα. (Τὰ βιβλία κλειστά)
- 2.— Ἀναλύει ὁ Δάσκαλος τὸ ποίημα μὲ λίγα λόγια.
- 3.— Γράφουν τὰ παιδιά τὸ ποίημα σ' αὐτὸ τὸ Τετράδιο.
- 4.— Βρίσκουμε καὶ σημειώνουμε : Τὸ μέτρο, τὶς ὁμοιοκαταληξίες, τὶς ἰσοσυλλαβίες, τὶς εἰκόνες τοῦ ποιήματος ὡς καὶ τὰ καλολογικά του στοιχεῖα.
- 5.— Λέμε λίγα λόγια γιὰ τὸν ποιητὴ. (Τί νὰ συνέβη στὸν ποιητὴ γιὰ νὰ γράψῃ αὐτὸ τὸ ποίημα;)
- 6.— Βρίσκουμε ἄλλα παρόμοια ποιήματα. Τὰ ἀπαγγέλλουμε ἢ ἂν εἶναι τραγούδια, τὰ τραγουδάμε. Σημειώνουμε τοὺς τίτλους αὐτῶν τῶν ποιημάτων —τραγουδιῶν σ' αὐτὸ τὸ τετράδιο.
- 7.— Ἀπαγγέλλουν τὰ παιδιά χωρὶς λάθος.
- 8.— Κάνουμε θεατρικὴ εἰκόνα τὸ ποίημα καὶ τὸ παριστάνουμε νὰ τὸ ἴδωῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Σχολείου ἢ τῆς τάξεως. Ἡ τὸ παριστάνουμε σὰν βουβὴ θεατρικὴ εἰκόνα. (Ταμπλό βιβάν).
- 9.— Ἀπαγγέλλει ὁ Δάσκαλος τὸ ποίημα (καθὼς καὶ ἄλλα σχετικὰ ποιήματα).

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

Τοῦ

Τί μέτρο έχει αυτό τὸ ποίημα;

- α) Ἰαμβικὸν υ—' ; β) Τροχαϊκὸν —'υ; γ) Ἀνάπαιστος υυ—' ;
δ) Δακτυλικὸν —'υυ; Ἐμφιβαρῆς υ—'υ; στ) Ἐλεύθερον ;

Ἐπογράμμισε τὸ μέτρο ποὺ ἔχει τὸ ποίημα.

Πόσες στροφές ἔχει τὸ ποίημα; Εἶναι δηλαδή/στροφή

Πόσους στίχους ἔχει κάθε στροφή; Ἄρα οἱ στροφές του εἶναι
...../στιχες.

Ποῖοι στίχοι ἔχουν ἴσες συλλαβές ;

ὁ ὁ ὁ ὁ καὶ ὁ

Γράψε τίς λέξεις ποὺ ἔχουν ἴδιες καταλήξεις τὴ μιὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅπως εἶναι
στὸ ποίημα καὶ ἔνωσε μὲ μαῦρο μολύβι τίς ὅμοιες συλλαβές. Τί παρατηρεῖς ;

Α' ΣΤΡΟΦΗ Β' ΣΤΡΟΦΗ Γ' ΣΤΡΟΦΗ Δ' ΣΤΡΟΦΗ

Τί ὁμοιοκαταληξία ἔχει ; α) Ζευγαρωτή ; καὶ ζευγαρωτή καὶ πλεχτή ; Ἐλεύθερη ; Ὑπογράμμισε ὅποια νομίζεις.

Βιογραφικὸ σημεῖωμα τοῦ Ποιητῆ :

.....
.....
.....

Ἄλλα ἔργα του εἶναι :

.....
.....

Γιατί ὁ ποιητῆς νὰ ἔγραψε αὐτὸ τὸ ποίημα ;

.....

— 0 —

ΠΑΡΟΜΟΙΑ - ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ἢ ἜΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

1

2

3

ΓΛΥΠΤΑ :

.....

.....

ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ :

.....

.....

ΘΕΑΤΡΙΚΑ - ΜΟΥΣΙΚΑ ἜΡΓΑ :

.....

.....

ΜΕΤΡΗΣΕ ΕΔΩ ΜΙΑ ΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ (όποια θέλεις)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΓΡΑΨΕ ΕΔΩ ΕΝΑ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΑΚΙ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΤΙ ΑΓΑΠΗΣΕΣ ΠΙΟ ΠΟΛΥ ΑΠ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μικρέ μου φίλε,

"Όταν εγώ και ο μπαμπάς σου πηγαίναμε στο Δημοτικό Σχολείο δε γράφαμε με στυλό, αλλά με πένα Χ. Δέν είχαμε τόσα πολλά και όμορφα βιβλία και τετράδια και χάρτες, ούτε μās έδινε τότε τó κράτος μας τὰ βιβλία δωρεάν. Πληρώναμε και έγγραφές και χαρτόσημα για να πάρουμε τó 'Ενδεικτικό ή τó 'Απολυτήριο.

Μά... και Τετράδιο 'Εκθέσεων — πού να είχε στην άρχή του όδηγίες τó πώς θά γράφαμε τήν 'Εκθεσίμας πιό όμορφη — Δέν είχαμε.

'Ο δάσκαλός μας μās έλεγε πώς για να είναι ή 'Εκθεσί μας σωστή και ώραία θά έπρεπε να είναι χωρισμένη σε τρία μέρη :

α) ΣΤΟΝ ΠΡΟΛΟΓΟ (ή Είσαγωγή), β) ΣΤΟ ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ και γ) ΣΤΟΝ ΕΠΙΛΟΓΟ. 'Εμεις δε καταφέρναμε να χωρίσουμε τήν έκθεσί μας και τόσο καλά στα τρία αυτά μέρη. Γράφαμε τις έκθέσεις μας όπως έμεις νομίζαμε πιό ώραίες. 'Ετσι, άλλες ήσαν χωρίς πρόλογο και επίλογο και ήσαν αρκετά όμορφες και άλλες πάλι ήσαν μέν καλοχωρισμένες σε τρία μέρη μά δέν ήσαν και τόσο ώραίες όπως έλεγε και ο δάσκαλος.

Τις πιό καλές 'Εκθέσεις τις έγραφαν όσοι έγραφαν άπλά τις σκέψεις των και δέν προσπαθούσαν να βάλουν όλες τις σοφίες τού κόσμου μέσα σε μιá και μόνη 'Εκθεσι. 'Ενας φίλος μου, πού έγραφε τις πιό καλές 'Εκθέσεις τότε στο Σχολείο, με συμβούλεψε κι' έμένα τι πρόσεχε και ποιá σειρά áκολουθούσε για να γράψη τήν 'Εκθεσί του και από τότε κι' εγώ áκολουθώ τις συμβουλές του και γράφω άρκετά καλές 'Εκθέσεις.

Να τί πρόσεχε και ποιá σειρά áκολουθούσε αυτός ó καλός μου φίλος. "Αν σου άρέση áκολουθήσέ τη κι' εσύ, μικρέ μου φίλε.

- I. 'Αφού έγραφε ó δάσκαλος τó θέμα στον πίνακα, ó συμμαθητής μου αυτός έδραζε κάθε άλλη σκέψη από τó μυαλό του και σκέπτονταν πόσα και ποιá πράγματα ήξερε σχετικά με τó θέμα. "Αν τó θέμα ήταν κάτω άγνωστο, τότε τó συζητούσαν όλα τὰ παιδιά στην τάξι με τó δάσκαλο ή όλοι οί μαθηταί συμβουλευόνταν σχετικά βιβλία, μεγαλύτερα παιδιά ή τούς γονείς των και μετά έγραφαν τήν 'Εκθεσι στο σπίτι. Σπάνια όμως ó δάσκαλος έβαζε άγνωστα θέματα. Πάντα τὰ θέματα τών 'Εκθέσεων ήσαν άπλά και γνωστά σε όλους.
- II. Για τὰ θέματα λοιπόν πού δέν ήθελαν καμιά εξήγησι σκέπτονταν πρώτα πρώτα με πόσες εικόνες θά παρουσιάζε τις σκέψεις του. 'Εβαζε τις εικόνες αυτές στη σειρά μέσα στο μυαλό του. Παρατηρούσε με τή φαντασία του τó κάθε τι από πάνω πρós τα κάτω, άπ' έξω πρós τὰ μέσα, από τὰ γενικά στα μερικά. Π. χ. άν τού έλεγαν να γράψη "Εκθεσι για τήν "Ανοιξι, θά έγραφε πρώτα για τόν ήλιο, μετά για τις βουνοκορφές, για τις βουνοπλαγιές, για τούς λόφους, για τόν κάμπο, για τή θάλασσα και άμέσως για τó μέρος πού έκατοικούσε και για τó όποιο έγραφε τὰ πιό πολλά. "Αν έπρεπε να γράψη για τήν εκκλησία, άρχιζε από τó καμπαναριό και τέλειωνε με τó κηραράκι της, τις καπνισμένες εικόνες, τούς ψάλτες, τούς προσκυνητές, τις γιορτές και τὰ πανηγύρια. "Αν πάλι έπρεπε να γράψη για τόν πατέρα, τή μητέρα ή ένα άλλο πρόσωπο, τó παρατηρούσε άπ' επάνω πρós τὰ κάτω και μετά μιλούσε για τὰ ψυχικά του χαρίσματα ή ελλαιτώματα και τέλειωνε με τήν τελευταία εικόνα πού είχε άπ' αυτό τó πρόσωπο.
- III. Πάντα έγραφε τó κάθε τι με τήν σειρά. Για να μη ξεχνά τις εικόνες, όπως τούρχονταν στο νοϋ, τις έγραφε σ' ένα πρόχειρο χαρτί και μετά τις έγραφε

μέ πιδ πολλά λόγια. Σημείωνε γιά πόσα και γιά ποία πρόσωπα θά μιλούσε. Ξεχώριζε στη σκέψη του τόν πρωταγωνιστή και τά δευτερεύοντα πρόσωπα. Σημείωνε τó μέρος πού θά έκινούντο όλα αυτά τά πρόσωπα και τά λόγια πού θάλεγε τó καθένα. Σημείωνε τί έκανε τó κάθε πρόσωπο και γιατί τó έκανε. Χρησιμοποιούσε λόγια πού ήξερε καλά τή σημασία τους. Ποιά ώρα ή ποιά έποχή έσυνέβησαν όλα αυτά.

IV. Μέ πολλή χάρι χρησιμοποιούσε τες παροιμίες, στίχους από δημοτικά μας τραγουδία και ποιήματα, στροφές και στίχους από ποιήματα μεγάλων ποιητών, γνωμικά και φράσεις από τó Ευαγγέλιο. Πάντα τού άρεσε ν' άρχίζει και νά τελειώνει τήν Έκθεσί του μέ μιά στροφοίλα ενός σχετικού ποιήματος, μ' ένα γνωμικό ή μιά φράσι από τó Ευαγγέλιο.

V. Η Έκθεση στό σχολείο γράφεται μέσα σέ δυό ώρες. Τήν πρώτη ώρα έγραφε τήν Έκθεσί του στό πρόχειρο και κάπως βιαστικά γιά νά προλάβη νά γράψη όλα όσα είχε στό μυαλό του. Μερικοί λένε πώς τά παιδιά πρέπει νά γράφουν τήν Έκθεσί τον κατ' ευθείαν στό καθαρό. Όμως είναι σ' άλλους γνωστό πώς και οι πιδ διάσημοι λογοτέχνες συγγραφείς διώρθωσαν τά γραπτά τους. Οί γλύπτες και οι ζωγράφοι χρησιμοποίησαν τά προσλάσματα τους και τά μοντέλλα τους. Και τά παιδιά λοιπόν πρέπει όποσδήποτε νά χρησιμοποιήσουν πρόχειρο.

Τή δεύτερη λοιπόν ώρα ó καλός μου φίλος έγραφε διορθωμένη τήν Έκθεσί του στό καθαρό Τετράδιο τών Έκθέσεων και πρόσεχε :

- α) Νά γράψη μέ τή σειρά τες εικόνες όπως τες είδε ή όπως τες φαντάστηκε.
- β) Όταν τελείωνε μιά εικόνα άφηνε μιά σειρά κενή και έγραφε στην πιδ κάτω και λίγο πιδ μέσα τήν πρώτη σειρά άπ' τες άλλες, σέ παραγράφους δηλαδή, όπως είναι γραμμένα τά βιβλία.
- γ) ΠΡΟΣΕΧΕ ! ΠΡΟΣΕΧΕ πολν τά σημεία τής στίξεως. Όταν τελείωνε τήν Έκθεσί του, τήν διάβαζε δυό και τρεις φορές προσεκτικά, μόνο και μόνο γιά νά βάλη σωστά τά σημεία τής στίξεως.
- δ) Χρησιμοποιούσε πολν τες παροιμιώσεις, τες μεταφορές, τες συγκρίσεις, τά κοσμητικά επίθετα και άλλα σχήματα λόγου.
- ε) Πριν ν' άρχιση νά γράψη τήν Έκθεσί του στό καθαρό πρόσεχε μήπως ξεέχασε κάτι τó σοβαρό. Αν θυμόταν κάτι τó έβαζε στη θέση του. Αν πάλι κάποιος είχε γράψει κάτι τó άσημαντο, τó διέγραφε. Αν άλλου είχε γράψει κάτι τó άσχετο μέ τó θέμα, τó διέγραφε κι αυτό. Κι έτσι στό καθαρό έγραφε κάτι πού ξεδιάλεγε μέ πολλή προσοχή όμορφα και νοικοκυρεμένα.
- στ) Ποτέ όταν έγραφε τήν Έκθεσί του δέν μιλούσε μέ τούς συμμαθητάς ούτε ήθελε νά τού χαλούν τή σκέψη του.
- ζ) Ένας άλλος συμμαθητής μου έλεγε : "Όταν οι μαθηταί μιλούν τήν ώρα πού γράφουν Έκθεσι, γράφουν όλοι τó ίδιο κουτσομπολιό.

VI. Άφου τελείωνε τήν Έκθεσί του στό καθαρό και έρχονταν ή σειρά του, τήν διάβαζε στην τάξι νά τήν ακούσουν και νά τήν κρίνουν οι συμμαθηταί του και ó δάσκαλός του.

Διάβαζε τήν Έκθεσί του χωρίς ν' αλλάζει τή φωνή μέ ύφος απλό. Οί συμμαθηταί του και ó δάσκαλος ή και όλοι οι δασκάλοι και οι μαθηταί τού σχολείου πρόσεχαν τά έξής :

- α) Διαβάστηκε σωστά ή Έκθεσι;

β) Ήταν γραμμένη με τη σειρά ή αλήθεια;

γ) Είχε κάτι τὸ ἀσχετό με τὸ θέμα;

δ) Ξεχάστηκε κάτι τὸ σοβαρό;

ε) Γράφτηκε κάτι τὸ ἀσήμαντο;

Καὶ στὸ τέλος ἔκανε καθένας τὶς παρατηρήσεις του.

(Πρῶτα μιλοῦσαν γιὰ τὰ σφάλματα καὶ ὕστερα γιὰ τὰ ὠραία της).

VII. Ὃταν ὁ δάσκαλος διόρθωνε τὶς ἐκθέσεις τῶν μαθητῶν στὸ καθαρό, δὲν ἔγραφε ὁ ἴδιος σωστὰ τὴ λανθασμένη λέξι με κόκκινο μολύβι, ἀλλὰ τὴν ὑπογράμμιζε με μαῦρο μολύβι FABERS ἀπαλά. Οἱ μαθηταὶ ἔγραφαν σωστὰ τὴ λανθασμένη λέξι στὸ τέλος τῆς Ἐκθέσεως καὶ τὴν τεχνολογοῦσαν. Τὶς καλύτερες Ἐκθέσεις τὶς δημοσίευε ἡ Σχολικὴ Ἐφημερίδα ἢ τὶς ἔγραφαν στὸ Λεύκωμα τῶν καλύτερων Ἐκθέσεων τοῦ Σχολείου.

Γιὰ προσπάθησε κι ἐσύ, μικρὲς μου φίλε, νὰ γράψης μιὰ Ἐκθεσι σύμφωνα με τὶς παραπάνω ὁδηγίες. Μεγάλη χαρὰ θὰ δοκιμάσω ἂν μοῦ στείλῃς μιὰ Ἐκθεσί σου γραμμένη σύμφωνα με τὶς παραπάνω ὁδηγίες καὶ λίγο καλύτερη ἀπ' αὐτὲς ποὺ ἔγραφες πρὶν ἄλλοι σου.

Σοῦ εὐχόμαι καλὴ σχολικὴ χρονιά.

Ὁ φίλος καὶ συμμαθητὴς τοῦ Μπαμπᾶ σου

Ν. ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ.....

Ἐδῶ σημειώνει ὁ μαθητὴς
μὲ μαῦρο μολύβι ἀπαλὰ τὰ
σκηνικά, τὰ πρόσωπα καὶ
τὰ πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα
θὰ μιλήσῃ στὴν ἔκθεσί του.

Ἐν τῆ 197..

Ὄνοματεπώνυμον μαθητοῦ

Τάξεις

Σκηνικά - Τοπία

Θέμα :

Πρόσωπα :

Πράγματα :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Λ Α Θ Η

Ρήματα	Ουσιαστικά	Έπιθετα	Άντονομίες	Μετοχές
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Άκλιτα μέρη τοῦ λόγου :

Παρατηρήσεις Διδασκάλου :

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ :

1. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΦΥΛΛΑ (Ποιήματα) 1957
2. ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΣΚΑΛΩΣΙΑΣ (Νουβέλα) 1959
3. ΛΕΙΨΑ ΟΝΕΙΡΑ (Ποιήματα) 1960
4. ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Α' Έκδοση 1962
5. ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Β' Έκδοση 1966
6. Ο ΚΟΤΣΑΜΠΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ (Θέατρο) 1963
7. ΚΡΙΝΑΝΘΙΑ (Ποιήματα) 1966
8. ΕΛΑΤΕ ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΜΑΣ (Θέατρο) 1971

ΓΙΑ ΤΥΠΩΜΑ :

9. ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ (Α' Βραβείον Γλωσσ. Έταιρίας και Έπαινος 'Ακαδημίας 'Αθηνών 1959)
10. Ο ΗΛΙΟΣ ΘΑ ΔΥΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ (Μυθιστόρημα)
11. ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΘΟΔΩΡΟΥ (Παραμύθια)
12. Ο ΑΥΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (Παιδική Ποητική 'Ανθολογία)
13. Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (Κείμενα για όλες τις Σχολικές γιορτές)
14. Η ΜΑΛΑΜΑΤΕΝΙΑ ΒΡΥΣΗ (Έμμετρο Παραμύθι)
15. ΕΞΟΧΗ (Πατριδογνωστικό)
16. ΣΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ (Πατριδογνωστικό)
17. ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΙΑΘΟ ΣΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ (Όδοιπορικό)
18. ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΓΙΑΓΙΑΣ (Λαϊκά Παιδικά Τραγούδια)
19. ΞΑΝΑΤΡΑΓΟΥΔΩ ΓΙΑ ΣΑΣ (Μεταφράσεις ξένων παιδικών ποιημάτων)
20. ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΟΥ (Λαογραφικά Σύμμεικτα)
21. ΣΕΠΑΛΑ ΘΤΜΗΣΗΣ (Δημοσιεύματα)
22. ΘΤΜΑΡΙΑ (Ποιήματα)
23. ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ ΚΑΙ Η ΑΓΩΓΗ (Πραγματεία)